

Kvalitetsmelding om Sarpsborgskolen 2023

Innhold

Innledning.....	3
Fakta om Sarpsborgskolen	4
Læringsmiljø	8
Nasjonale prøver 5. trinn.....	17
Regning.....	18
Lesing.....	19
Engelsk.....	20
Nasjonale prøver ungdomstrinn	21
Regning.....	21
Lesing.....	23
Engelsk.....	25
Karakterer og grunnskolepoeng.....	26
Norsk	26
Engelsk.....	27
Matematikk	28
Grunnskolepoeng	29
Fravær og gjennomføring.....	30
Fravær	30
Overganger	32
Rapporteringer på tiltak og prosjekt	33
Fra spesialundervisning til tilpasset og inkluderende skole.....	33
Leksebevisste skoler	35
Vi bygger HUS.....	36

Innledning

Kommunen skal ha et forsvarlig system for å følge opp resultatene fra nasjonale kvalitetsvurderinger som Utdanningsdepartementet gjennomfører. Som en del av oppfølgingsansvaret, skal det utarbeides en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa som er knyttet til læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Den årlige rapporten skal danne et utgangspunkt for dialog, drøfting og planlegging av arbeidet med kvalitetsutvikling i Sarpsborgskolen, og den skal drøftes av bystyret.

Skolen spiller en stor og viktig rolle i alle barn og unges liv. Gode skoler som løfter alle elevene uavhengig av bakgrunn, er de viktigste bidragene for å skape et samfunn med små forskjeller og like muligheter for alle. Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Et av de viktigste grepene vi kan ta for å fremme og styrke en inkluderende praksis, er å forbedre kvaliteten på det ordinære, allmennpedagogiske tilbudet. Skolen skal møte alle elevene med tillit, respekt og krav, og de skal få utfordringer som fremmer danning og lærelyst. Elevmedvirkning skal prege skolens praksis. Det betyr at elevene skal både medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag. Det er et overordnet mål å videreutvikle kvaliteten i skolene, slik at alle elever opplever tilhørighet, mestring og utvikling. Skoleeiere, det kommunale støttesystemet og ansatte i skolene deler et felles ansvar for dette.

Oppvekstplanen 2018-2030 «*Sammen skaper vi Sarpsborg – der barn og unge lykkes*», viser kommunens langsiktige plan for hvordan et skoletilbud av høy kvalitet skal videreutvikles. Kommunedelplanen danner grunnlag for målene som blir satt i Handlingsplanen, og disse dokumentene skal bidra til en enhetlig forståelse for planlegging og gjennomføring av tiltak innenfor oppvekstområdet i planperioden. De skal støtte skoleledere, skoleansatte og det kommunale støttesystemet til å arbeide med skolens kjerneaktiviteter.

Det er svært strenge krav knyttet til personvernopplysninger. Tall som lastes inn kan inneholde indirekte identifiserbare opplysninger. Dette kan være taushetsbelagt og må behandles i tråd med bestemmelser i forvaltningsloven og/eller personopplysningsloven. Tallene vi får fra Utdanningsdirektoratet viser tydelig hva som kan publiseres og hva som kun kan brukes internt av de som har tjenstlig behov. Dette får konsekvenser for hvilke konkrete tall vi kan vise til i kvalitetsmeldingen. Blant annet kan vi ikke vise eiertallene for læringsresultater eller mobbetall. Vi har derfor valgt å ta med statistikk som viser resultatene samlet for Sarpsborg kommune, det innebærer at resultatene for privatskolene er en del av det totale bildet. Det er ikke store differanser i tallene om vi skiller ut privatskolene, men siden Sarpsborg kommunen ikke har noe innvirkning eller påvirkning på skoledrift eller utvikling hos privatskolene, synes vi det er uheldig at vi ikke kan bruke eiertallene.

I skolebidragsindikatoren er de nyeste tallene fra skoleåret 21/22, mens ungdomsskoletallene er fra før korona. Dette anser vi ikke som relevante tall og har derfor ikke tatt med dette i kvalitetsmålingen.

Som ledd i Bærekraft 2030, inneholder kvalitetsmeldingen for 2023 kun de lovpålagte rapporteringene bestemt fra Utdanningsdirektoratet, samt rapporteringer på 3 utvalgte prosjekter og tiltak.

Fakta om Sarpsborgskolen

I dette kapitlet beskrives mange av de faktorene som gjerne omtales som strukturkvalitet. Disse danner en viktig ramme for at det skal være god kvalitet i det som skjer i skolehverdagen.

Kvalitetsmeldingen skal gi informasjon om tilstand og status fra den kommunale grunnskolen. Tallene under er altså basert på den offentlige skolen. Til opplysning er det 343 elever bosatt i Sarpsborg kommune som går på private skoler i eller utenfor Sarpsborg kommune.

Antall elever

[Les mer om statistikken på udir.no \(lenke\)](#)

Sarpsborg kommune (EIER) | Antall elever | Egne tall

Skoleår	Antall elever
2023-24	6 786
2022-23	6 757
2021-22	6 657

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Antall elever, Kommunal, Alle kjønn, Alle trinn

Pr.1.10.2023 var det 6786 elever i Sarpsborgskolen. Elevtallsutvikling fra 2022 til 2023 viser en økning på 29 elever siste år. De to siste skoleår har det vært en samlet elevtallsvekst på 129 elever.

Lærertetthet

[Les mer om statistikken på udir.no \(lenke\)](#)

Høsten 2018 ble lærernormen innført i Norge. Lærernormen er en nedre grense for gjennomsnittlig lærertetthet på hvert hovedtrinn¹ på en skole. Noe forenklet kan man si at dette tilsvarer antall elever per lærer i ordinær undervisning. På 1.- 4.trinn skal det være maksimalt 15 elever per lærer, og på 5.-10.trinn skal det være maksimalt 20 elever per lærer. Skolene har allikevel handlingsrom innenfor hovedtrinnene til å prioritere og bruke lærerressurser der de selv vurderer at det er mest behov for dem. Det betyr at det noen ganger kan være færre elever per lærer i timene og andre ganger flere.

Timer til spesialundervisning og særskilt norskopplæring er ikke regnet med i lærernormen.

¹ Hovedtrinn defineres som 1.- 4. trinn, 5. – 7. trinn og 8. – 10. trinn

Sarpsborg kommune (EIER) | Lærertetthet i ordinær undervisning 1.-4. trinn | Egne tall

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Lærertetthet, Kommunal, Alle kjønn, 1.-4. trinn

Sarpsborg kommune (EIER) | Lærertetthet i ordinær undervisning 5.-7. trinn | Egne tall

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Lærertetthet, Kommunal, Alle kjønn, 5.-7.trinn

Sarpsborg kommune (EIER) | Lærertetthet i ordinær undervisning 8.-10. trinn | Egne tall

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Lærertetthet, Kommunal, Alle kjønn, 8.-10. trinn

Lærertettheten på 1.- 4. trinn er den samme som i 2022, altså er det omtrent like mange elever per lærer på småtrinnet som forrige år. Sarpsborg kommune ligger her på landsgjennomsnittet, som er 13,6. Kravet til lærernorm (øvre grense) på dette trinnet er 15.

For 5.-7.trinn var lærernormen mye høyere enn i 2022, og har økt fra 16,4 til 17,4. Med andre ord har antall elever per lærer økt på mellomtrinnet. Dette er over landsgjennomsnittet, som er på 16,1. Den øvre grensen på dette trinnet er 20.

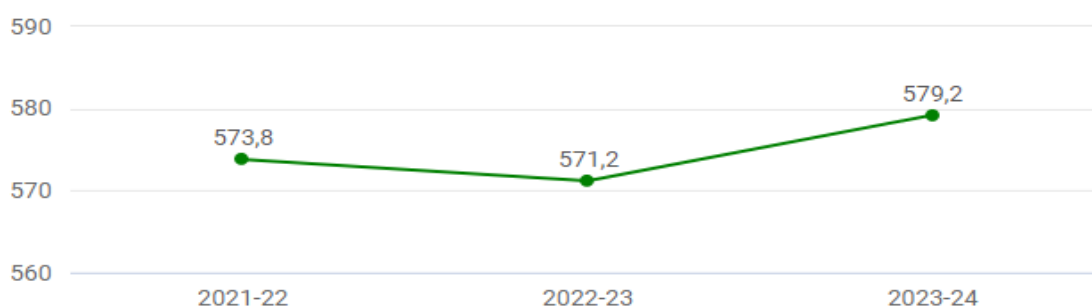
På ungdomstrinnet er den øvre grensen også 20. Her brøt Sarpsborg kommune med lærernormen i 2022, med en gruppestørrelse på 20,3. Dette skyldes at to av skolene hadde gått over grensen, mens de øvrige ungdomsskolene lå nært opptil. I 2023 oppfyller alle skolene lærernormen, og de kommunale skolene i Sarpsborg har på ungdomstrinnet et gjennomsnitt på 19,6. Landsgjennomsnittet på ungdomstrinnet er på 17,8.

I henhold til Handlingsplan 2024-2027 skal skolen redusere og tilpasse grunnbemanningen til lærernormen.

Undervisningspersonale

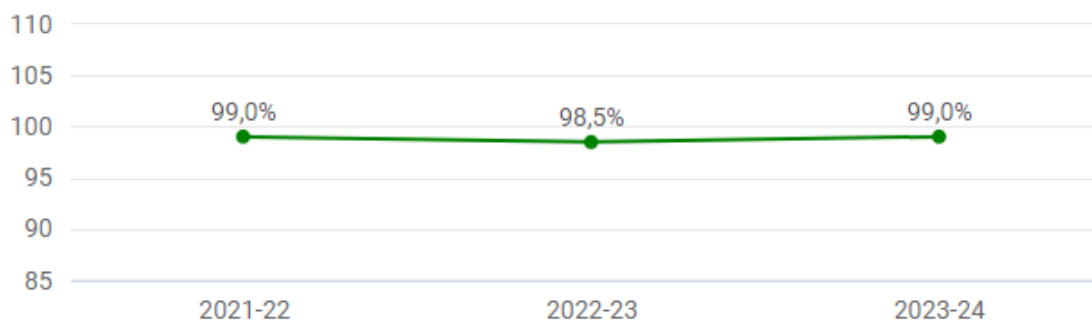
[Les mer om statistikken på udir.no \(lenke\)](#)

Sarpsborg kommune (EIER) | Årsverk for undervisningspersonale som går til undervisning | Egne tall

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Årsverk for undervisningspersonale, Kommunal, Alle kjønn, Alle trinn

Sarpsborg kommune (EIER) | Andel årstimer gitt av personale med godkjent utdanning | Egne tall

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Andel årstimer gitt av personale med godkjent utdanning, Kommunal, Alle kjønn, Alle trinn

Det er 579,2 årsverk som går til undervisning i Sarpsborgskolen i 2023/2024. Tallet inkluderer både ordinær undervisning, spesialundervisning og særskilt språkopplæring for 1.-10.trinn. Dette er en svak økning i antall årsverk i forhold til i fjor. Antall årsverk har økt med 1,4%, mens antall elever har økt med 0,4%.

I Sarpsborg kommune har en høy andel av undervisningspersonalet godkjent utdanning. I Sarpsborg er andelen lærertimer utført av personale med godkjent utdanning inneværende skoleår på 99,0%. Landsgjennomsnittet er på 95,1%

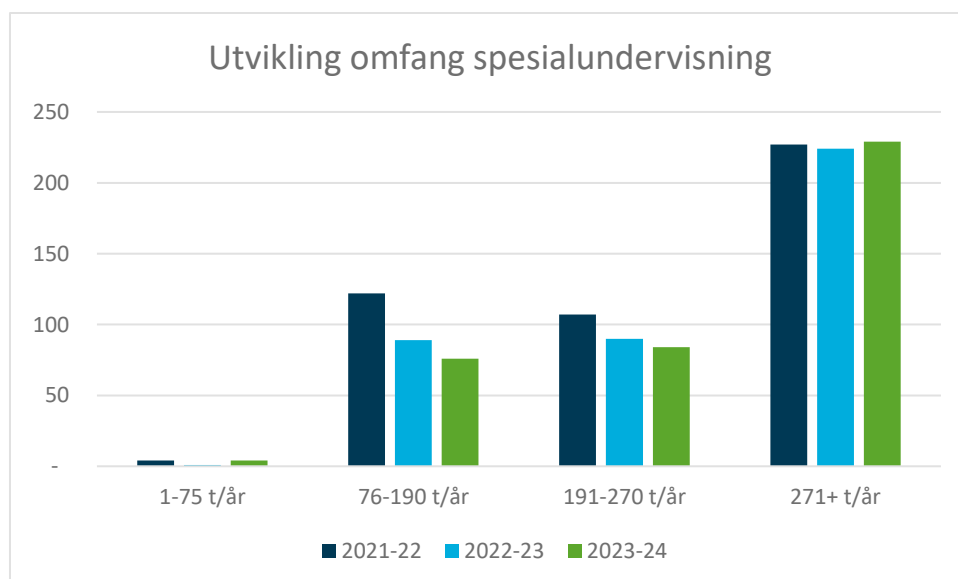
Spesialundervisning

Andel elever i den kommunale grunnskolen som får spesialundervisning				
Sarpsborg kommune	2021	2022	2023	Nasjonalt 2023
1.- 4.trinn	4,3 %	3,6 %	3,6 %	5,2 %
5.- 7.trinn	7,9 %	6,8 %	6,2 %	9,4 %
8.- 10.trinn	9,3 %	8,2 %	8,1 %	10,2 %
1.– 10.trinn samlet	6,9 %	6,0 %	5,8 %	8,1 %

Kilde: Utdanningsdirektoratet/GSI

Pr. 1.10.2023 fikk 393 elever spesialundervisning etter enkeltvedtak mot 408 i 2022. De 393 elevene utgjør 5,8 % av elevene i grunnskolen i Sarpsborg. 47 av elevene har fast tilhørighet på Sarpsfossen skole. Antall elever som får spesialundervisning, har hatt en svak nedgang sammenliknet med fjoråret. Sammenlignet med 2021 har andelen sunket med 1,1 %.

Omfang

Et av tiltakene fra *Bærekraft 2030: Prosjekt spes.ped* er å redusere antall små vedtak, som vil kunne ivaretas innenfor ordinært tilbud. Diagrammet viser at det i tråd med tiltaket har vært en nedgang i antall vedtak mellom 76 og 190 årstimer (2-5 t/u) og mellom 191 og 270 årstimer (5-7 t/u). Antall vedtak med flere enn 271 årstimer med pedagog (7 t/u), er tilnærmet uendret i perioden. Hvis vi inkluderer vedtaksfestede timer med assistent, hvor det totale timetallet med spesialundervisning er større enn 271, har 274 av 393 elever med vedtak, et omfattende, helhetlig tilbud. Dette utgjør 4 % av den totale elevmassen og 69,5 % av elever med vedtak.

Lærertimer

I 2023 var andel lærertimer som ble gitt til spesialundervisning på 18,9% i Sarpsborg, mot 18,6% i Norge. Den lave andelen elever som får spesialundervisning er tildelt så mange timer per elev, at man ligger omtrent på landsgjennomsnittet i andel lærertimer.

Læringsmiljø

Prioriterte tiltak:

- Arbeide for at alle virksomheter har et godt psykososialt miljø:
 - Felles kommunalt fokus på systematisk forebyggende arbeid og inkluderende/tilpasset fellesskap

«Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Føler elevene seg utrygge, kan det hemme læring. Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. De ansatte på skolen, foreldre og foresatte og elevene har sammen ansvar for å fremme helse, trivsel og læring, og for å forebygge mobbing og krenkelser. I arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal mangfold anerkjennes som en ressurs.»

Overordnet del, LK20

I den offentlige Sarpsborgskolen går det 6757 elever. De aller fleste trives på skolen, lærer og har det trygt og godt. Det foregår svært mye godt arbeid som bidrar til elevenes trivsel, og deres læring og utvikling. Dette arbeidet blir utført av alle som jobber i skolen, enten som pedagog, fagarbeider, miljøarbeider, assistent eller leder.

Samtidig vet vi at det er utfordringer i enkelte ungdomsmiljøer. Politiet rapporterer om at de det siste året har sett at stadig flere yngre personer skaper en utrygg tilværelse for barn og ungdom ved å true, skremme og utøve til dels grov vold. Barn helt ned i 13-års alder blir rekruttert til kriminelle nettverk og begår alvorlig kriminalitet. På flere kriminalitetsområder hvor gjerningspersonen er under 18 år har tallene mer enn fordoblet seg de siste årene. Tallet på antall gutter som er mistenkt eller siktet i alvorlige straffesaker holder seg stabilt,

mens antall jenter har doblet seg. Den høyeste aldershyppigheten blant jenter som er mistenkt eller siktet er 13 år. Hos guttene er aldershyppigheten 17 år. Denne beskrivelsen viser en negativ utvikling, og trenden ses over hele landet. Dette påvirker miljøet i skolen.

Skolene melder om utfordringer i skolemiljøene, blant annet om grenseløse elever, språkbruk, trusler, psykisk uhelse, skolevegning, mobbing og utenforskap.

Vi vet at skolene står i krevende forhold og at det er svært mange slitne ansatte. Gjennomsnittlig sykefraværet var i 2023 på 9,7%. November var den måneden hvor det var registrert høyest fravær med 13,6%. Med et så høyt sykefravær blant ansatte blir presset i skolen forsterket. Det gjør at det blir vanskelig å skape en forutsigbar skolehverdag for både ansatte og elever. Gjennom de ansattes fagorganisasjoner rapporteres det også om ansatte som er utrygge i rollen sin som voksen på grunn av usikkerhet om hvilket handlingsrom de har knyttet til blant annet opplæringslovens § 9A.

Avvik

I 2023 har det vært en stor økning i antall meldte avvik både i kategorien HMS (fysisk angrep, trakassering, trusler, annet) og Tjenestekvalitet (fysisk angrep, trakassering, trusler, holding, bemanning, annet). Noen avvik registreres flere ganger av flere personer, og noen avvik meldes både som HMS- og tjenestekvalitetsavvik. Det gjør tallene litt upålitelige, men man kan likevel se en tydelig negativ utvikling. Antallet meldte avvik varierer fra skole til skole. Det kan komme av at det er få hendelser, eller at de ikke blir meldt. Det er meldes om langt flere volds- og trusselhendelser på barneskoler enn på ungdomsskoler. Blant avvikene som meldes beskrives grove volds- og trusselhendelser, både drapstrusler og kvelertak forekommer.

Det er enkelte elever som står for mange av avvikene. De absolutt fleste avvikene kommer fra elever som har store utfordringer. Flere av disse har en voksen på seg til enhver tid, men kan allikevel slå, sprake eller bite en medelev eller en voksen, ofte uten noen spesiell foranledning.

På enkelte skoler er det noen grupperinger av elever som opponerer mot lærere. Disse utgjør en liten del av avvikene.

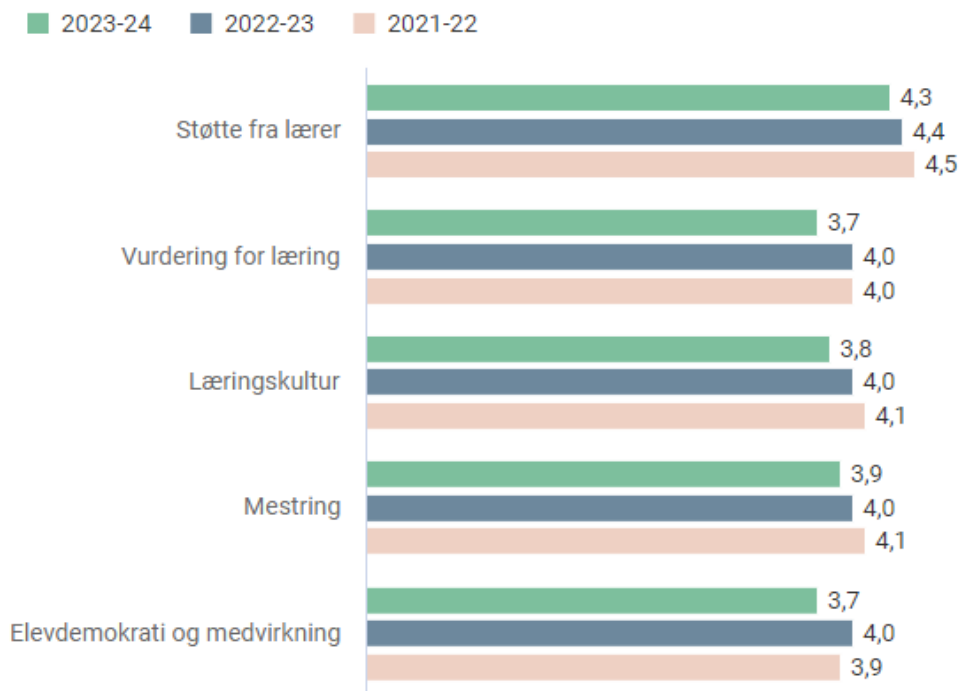
Elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen er en årlig undersøkelse der elever får si sin mening om skole- og læringsmiljø. Formålet med Elevundersøkelsen er å kartlegge hvordan elevene trives på skolen, deres motivasjon for å lære, hvordan de opplever lærernes faglige veiledning, hvor tilfredse de er med elevdemokratiet på skolen og med det fysiske læringsmiljøet. I tillegg svarer elevene på spørsmål om mobbing.

For å ivareta elevenes personvern er det strenge regler knyttet til publisering av resultatene i Elevundersøkelsen. Skolene har tilgang til sine egne resultater, og skoleeier med særskilte rettigheter har tilgang til alle resultater, men resultatene kan ikke offentliggjøres og kun deles med de som har tjenstlige behov.

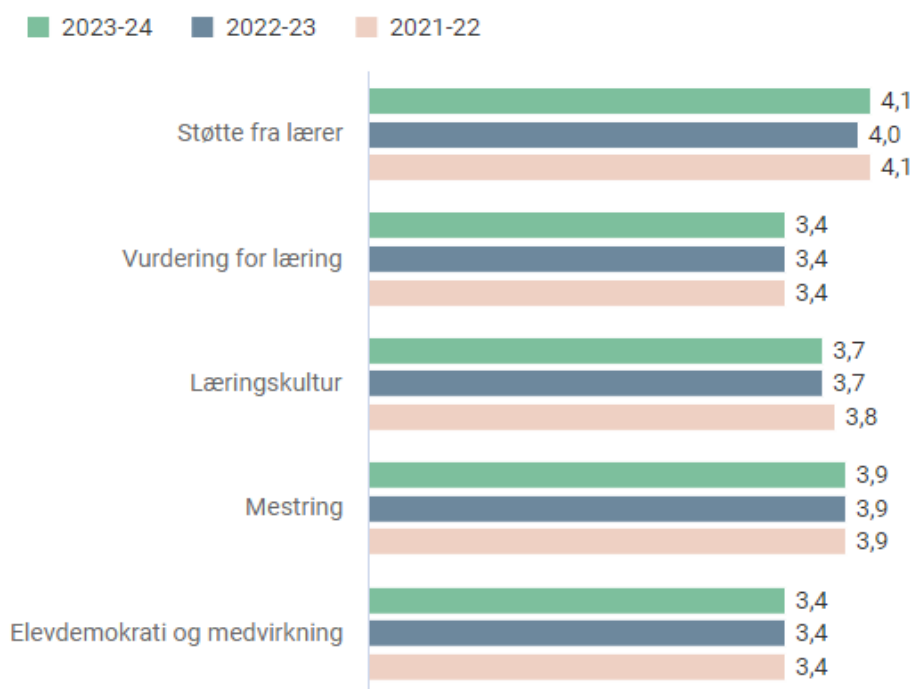
Elevundersøkelsen er obligatorisk for elevene på 7. og 10. trinn. I Sarpsborg kommune er undersøkelsen gjort obligatorisk for alle elever fra 5. – 10. trinn. I 2023 var 4200 elever invitert til å besvare undersøkelsen. 3767 av disse svarte. Det gir en svarprosent på 89,6%. Nedenfor vises en oversikt over resultatene for hovedområdene på 7. og 10. trinn. I teksten blir det sagt noe om resultatbilde for 5.- 10. trinn.

Elevundersøkelsen 7. trinn

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig skole, Alle kjønn, 7. trinn

Elevundersøkelsen 10. trinn

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig skole, Alle kjønn, 10. trinn

Resultatene fra årets elevundersøkelse viser at det er små endringer i elevenes svar sammenlignet med tidligere år. Som sammenligning er resultatene fra 2022 oppgitt i parentes.

På en skala fra 1 – 5 hvor 5 angir høyeste score, ligger Sarpsborg i snitt på 4,1 (4,1) på spørsmål om elevene trives godt på skolen. På spørsmål om elevene har noen å være sammen med i friminuttene svarer de i snitt 4,7 (4,7). På spørsmål knyttet til motivasjon svarer elevene i snitt 3,7 (3,5). Sammenlignet med fjorårets resultater vises en svak oppgang i elevenes interesse for å lære. Motivasjonen har høyest snitt på 5. trinn, og synker gradvis oppover i trinnene. Elevene svarer i snitt 4,1 (4,4) at de får god hjelp og støtte fra lærerne sine og at de blir møtte med respekt. Her ser vi en nedgang fra i fjor. Elevene er mest fornøyd på 5. trinn. På spørsmål om elevene opplever å bli behandlet med respekt fra lærerne sine er tallene omtrent like på 7. og 10. trinn. Undersøkelsen viser også et snitt på 4,4 (4,1) på at elevene får nødvendig hjelp og støtte hjemme. Elevene oppgir i snitt 4 (3,9) at de stort sett opplever et trygt miljø på skolen og at de har noen å snakke med hvis det er noen som plager dem.

Av 3763 (3733) elever som har svart på elevundersøkelsen svarer 134 (56) at de ikke trives på skolen i det hele tatt eller i noe særlig grad. Dette er nesten en tredobling i forhold til forrige elevundersøkelse. 252 (206) elever svarer at de ikke liker skolearbeidet, og 93 (108) svarer at de ikke er interessert i å lære på skolen.

Mobbing på skolen

Sarpsborg kommunes tjenestemål:

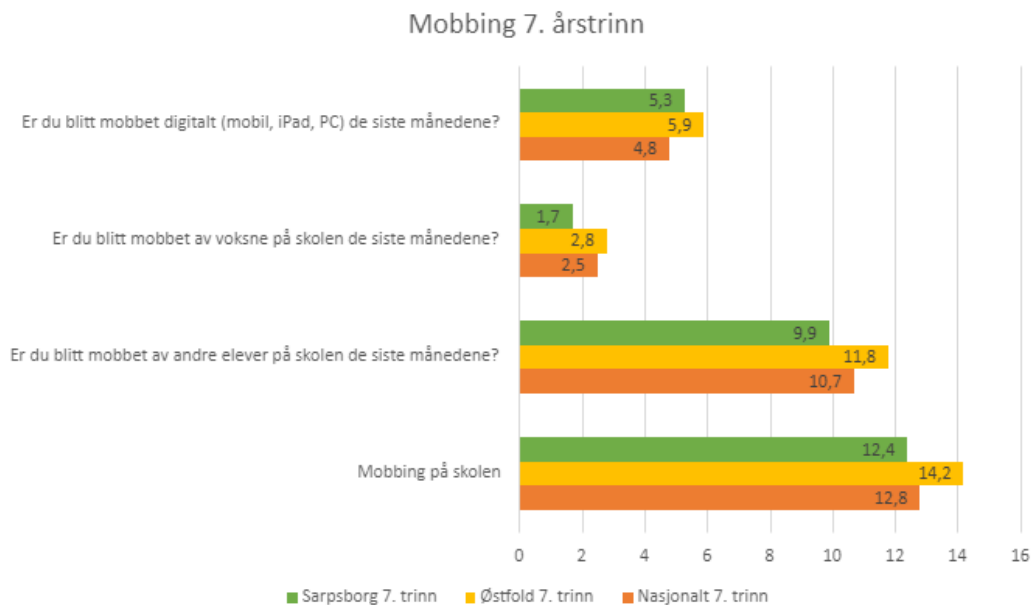
Ambisjon er at 0% av elevene i Sarpsborgskolen opplever mobbing.

I elevundersøkelsen defineres mobbing som «gjentatte negative handlinger fra en eller flere sammen, mot en elev som kan ha vanskelig for å forsvare seg. Mobbing kan være å kalle en annen stygge ting og erte, holde en annen utenfor, baksnakke eller slå, dytte eller holde fast.» I elevundersøkelsen blir elevene bedt om å svare på følgende spørsmål om mobbing:

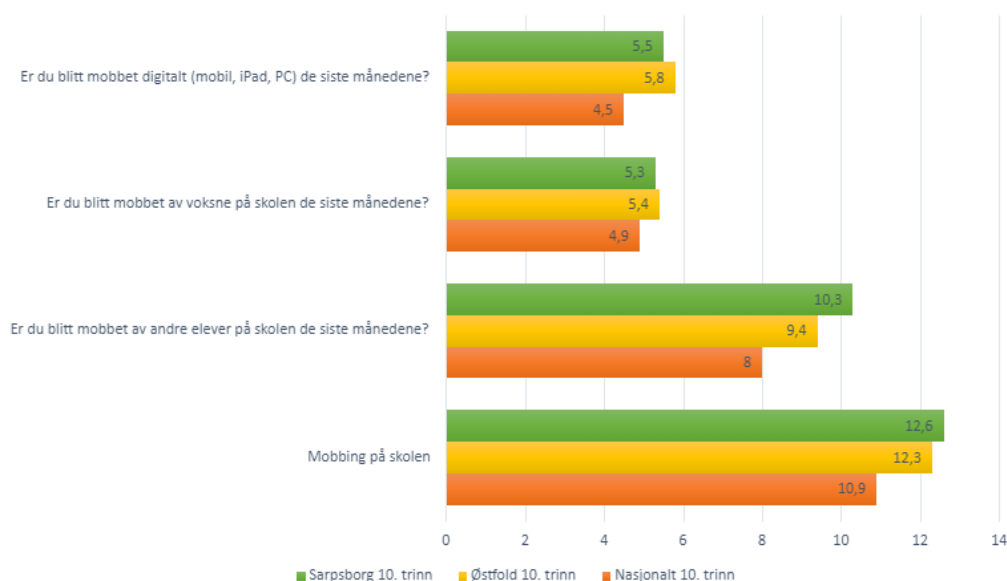
- Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?
- Er du blitt mobbet digitalt de siste månedene?
- Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?

Mobbing 7. og 10. trinn

Nedenfor vises oversikter over resultatene på 7. og 10. trinn. Tallene er oppgitt i prosent, og de er basert på både resultatene i offentlig og private skoler i Sarpsborg kommune. På grunn av skjermingsregler, kan ikke tallene for Sarpsborg kommune oppgis alene. I teksten er det sagt noe om resultatbilde for 5.- 10. trinn.

Mobbing - 10. trinn

Et av hovedfunnene i Elevundersøkelsen nasjonalt er at andelen elever som opplever mobbing øker for andre år på rad. Selv om tallene for de som opplever mobbing på 7. trinn er noe lavere i Sarpsborg enn det er nasjonalt og i fylket, har antall elever som opplever mobbing økt siden 2020. 12,4% av elevene på 7. trinn sier at de i skoleåret 2023/24 har opplevd mobbing. Dette er en økning på 2,2% fra forrige skoleår. På fylkes- og landsnivå er tallene henholdsvis 14,2% og 12,8%.

På 10. trinn har det vært flere år med avtagende mobbing generelt, men i 2022 begynte tallene å stige. Tallene for 2023/24 er 12,6%. Dette er høyere enn fjorårets som var 10,2%. Sarpsborg har noe høyere tall enn i fylket og nasjonalt. Her er tallene henholdsvis 10,9% og 12,3%.

Mobbing 5.-10. trinn

Mobbing er mest utbredt blant de yngste elevene. Dette viser også resultatene for Sarpsborg. Det er flest elever som opplever mobbing på barneskolen. På 5. trinn opplyser 20,6% av elevene at de har opplevd mobbing på skolen. På 8. trinn har 10,1% av elevene opplevd mobbing. Dette er det laveste tallet, før det igjen øker noe på 9. og 10. trinn.

Elever som opplever digital mobbing har sunket noe på 7. trinn, men økt på 10. trinn.

Av totalt 3767 elever som har svart på elevundersøkelsen på 5. til 10. trinn, svarer 440 elever at de opplever mobbing 2-3 ganger i måneden til flere ganger i uka. I 2022/23 svarte 371 det samme. Det tilsvarer 11,7% av elevene i 2023/24 mot 9,5 % av alle elevene i 2022/23. 88,3% mot 90,5% i 2022/23 opplever mobbing en sjelden gang eller aldri.

Skolemiljøsaker

Skolen skal ha et inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø. Virksomhetsleder skal sikre ivaretagelsen av et trygt og godt psykososialt miljø gjennom systematisk forebyggende arbeid og gjennom å følge opp aktivitetspliktene i opplæringslovens kapittel 9A når skolen har mistanke om, eller kjennskap til at elever ikke har et trygt og godt skolemiljø. I alt arbeid skal barns rettighet til medvirkning og barns rett til å bli hørt i saker som angår dem, være et bærende prinsipp.

Skolene melder at opplæringslovens kapittel 9A blir gjennomgått på en av høstens planleggingsdager, og at det brukes tid i de ulike profesjonsfellesskapene i løpet av året til å jobbe med ulike saker knyttet til skolemiljøet.

I 2023 har det blitt utarbeidet 260 aktivitetsplaner. Aktivitetsplanen er individuelle planer, hvor det er forventet at det skal settes inn tiltak på skolenivå, klassenivå og individnivå for å gi eleven et trygt og godt skolemiljø. Alle sakene er ulike og ofte sammensatte, og de krever ulike tiltak. Skolene rapporterer at de også jobber med et stort antall sårbare elever som de lykkes med å tilrettelegge for før det blir behov for å utarbeide en aktivitetsplan.

Det har blitt jobbet mye både på de enkelte skolene og sentralt for å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø. Skolene har kommet ulikt i dette arbeidet. Det gjenstår blant annet en del arbeid før vi både internt og på tvers av skolene har en omforent forståelse av hva de ulike aktivitetspliktene innebærer. Skoleeier vurderer også at vi må bli enda bedre i undersøkelsesfasen slik at vi tidlig kan sette inn gode nok tiltak.

Forebyggende arbeid

Positive relasjoner fremmer læring, helse og trivsel. Negative, svake eller brutte relasjoner til medelever og ansatte, kan føre til at elever ikke har det trygt og godt på skolen. I slike situasjoner må skolen sette i verk systematiske tiltak som kan bedre relasjonene. Elever som har en god relasjon til de voksne, har mindre risiko for å bli utsatt for mobbing og andre krenkelser. Motsatt vil elever som har en svak eller utfordrende relasjon til de voksne i skolen ofte være i en sårbar situasjon. En positiv relasjon bygger på de voksnes vilje til å bry seg om alle elevene, vise interesse for den enkelte og hans eller hennes situasjon, støtte elevene faglig og sosialt og ha forventninger om utvikling. Dette er viktig for alle elever, og særlig viktig for elever som av ulike grunner strever på skolen.

Relasjonen ansatt-elev er asymmetrisk. Det er alltid den voksne som har ansvar for å utvikle en positiv relasjon til alle elevene. De voksne må ha høy bevissthet rundt arbeidet med relasjonsbygging til alle elever og i særlig grad til elever som er sårbare. Alle elever er aktører i eget liv. De voksne må forsøke å forstå hver enkelt elevs perspektiv og handlinger. Den voksne må lese elevens signaler og være til stede i situasjonen både gjennom å tilby nødvendig emosjonell støtte og sette trygge rammer når det trengs.

Udir

Klasserommet er en kompleks arena. Det skjer mange ting på en gang, og mange mål skal realiseres samtidig. Det foregår en rekke interaksjoner, planlagte og spontane, og summen av alt som skjer, avgjør elevenes faglige og sosiale utbytte og lærerens opplevelse av egen jobbsituasjon. Vi vet at trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. I en krevende hverdag er det utfordrende å se hvilke muligheter og handlingsrom man har som ansatt i skolen. Når man i tillegg møter elever og foreldre som utfordrer kan man oppleve en følelse av avmakt. I skolene jobbes det mye med hva man som voksen kan og ikke kan gjøre i møte med elever som utfordrer, men mange opplever fortsatt dette som vanskelig, spesielt i møte med elever de ikke kjenner så godt.

Flere skoler har ansatt miljøveiledere. De har bakgrunn som sosionomer, vernepleiere og barnevernspedagoger. Skolene opplever at miljøveilederne er et viktig bidrag inn i arbeidet med skolemiljøet. De har erfaringer fra andre arenaer og kommer med forslag til arbeidsmåter og tiltak som skolene ikke tidligere har brukt. Skolene forteller videre at de flytter på ansatte for å sikre flere og gode voksne som kan jobbe tett rundt krevende elever.

Alle skolene forteller at ansatte har gjennomgått vergekurs. Dette blir repetert flere ganger i året.

Trygghetssirkelen er en modell som styrker arbeidet med å utvikle trygge relasjoner og som bidrar til bevisstgjøring av hva barn og elever trenger for å føle seg trygge. Det har tidligere blitt gjennomført sertifiseringskurs av ressurspersoner i SFO. I 2023 ble det gjennomført et oppfølgingskurs. Ressurspersonene skal bidra inn i arbeidet på den enkelte SFO og skole for å implementere trygghetssirkelen i resten av personalet.

Noen skoler prøver ut trinnorganisering. Det vil si at elevene blir organisert på trinn og ikke inndelt i klasser. Eleven har sin kontaktlærer som igjen har det overordnede ansvaret for sin kontaktlærergruppe. Eleven har en fast base og jevnlig treffpunkt med sin kontaktlærer. Trinnorganiseringen gir stor fleksibilitet og gode muligheter for å variere gruppeinndeling og -størrelse med utgangspunkt i pedagogiske vurderinger basert på elevenes behov. Målet med trinnorganiseringen er tilpasset opplæring og sosial inkludering, felles opplæringsansvar for alle elever og god ressursutnyttelse av alle læringsressurser. Erfaringene så langt er at lærerne opplever et tettere samarbeid om elever og benytter ressurser bedre. Elevene opplever mer stabilitet og forutsigbarhet og har flere trygge voksne å forholde seg til. Det skaper også en trygget for personalet da de kan være flere om avgjørelser og være sammen om vanskelige saker.

Alle skolene jobber med å utvikle sitt interne støttesystem, blant annet ved å utnytte tiltakskjedemodellen slik det opprinnelig er tenkt.

Flere skoler har gjennomført en eller flere ROS-analyser på ulike nivå. Alle skolene som har gjort ROS på skolemiljø eller på enkeltelever rapporterer at dette er et svært tidkrevende og lite egnet system til dette formålet.

Skolene skal bruke Klassetrivsel i arbeidet med å skape et trygt og godt skolemiljø. Klassetrivsel er en ikke anonym klassetrivselsundersøkelse, og bruken av programmet skal fylle to formål:

- Forebyggende arbeid: Skolene kan bruke ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser som del av det forebyggende skolemiljøarbeidet etter opplæringslov §9 A-3 i tilfelle hvor slike undersøkelser er hensiktsmessige for å kartlegge læringsmiljøet, finne egnede tiltak for å forbedre relasjoner og sikre alle elever et trygt og godt skolemiljø.
- Kartlegge og finne tiltak ved konkret mistanke: Skolene kan bruke ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser i oppfølgingen av en konkret mistanke etter opplæringslov §§9 A-4 og 9 A-5 ved langvarige, uoversiktlige eller komplisert utfordringer i skolemiljøet, hvor andre måter å undersøke på ikke har ført frem. Alle klasser skal ha minst en relasjonskartlegging per skoleår som ikke er anonym.

I november ble det gjennomført en felles kursdag for alle barnehagene og skolene i kommunen. Direktør oppvekst og utvalgsleder for kultur og oppvekst ønsket velkommen. Professor i spesialpedagogikk Ingrid Lund, holdt et engasjerende og tankevekkende foredrag med tittelen «*Tydelige voksne når atferd utfordrer*». Etter lunsj jobbet skolene lokalt med refleksjonsspørsmål knyttet til skolens samarbeid med eleven, foreldre, kollegaer og systemene rundt. Skolene sendte inn sine innspill knyttet til samarbeid med systemene rundt skolen til Oppveksttjenester. Disse innspillene skal brukes inn i arbeidet med å videreutvikle samhandlingen mellom skolene og støttesystemene.

Veien videre

- Arbeidet med en tilpasset og inkluderende skole fortsetter. Rapportering på dette arbeidet ligger under overskriften rapporteringer på tiltak og prosjekt.
- Sarpsborg kommune har inngått samarbeid med Læringsmiljøsenderet i Stavanger. Læringsmiljøsenderet skal jobbe sammen med Sarpsborg for å utvikle skolemiljøene, og

arbeidet vil ta utgangspunkt i relasjoner. Læringsmiljøsentret vil også samarbeide med barnehagene i Sarpsborg og med PPT (støttesystemene). Arbeidet vil være en videreføring av tilpasset og inkluderende skole.

- Kursdag for ressurspersoner på skolene i bruk av pedagogisk analyse. Dette er et verktøy til bruk for å identifisere opprettholdende faktorer, både positive og negative. Dette vurderes som et bedre egnet verktøy i enkeltsaker og til grupper enn ROS-analyse.
- Ungdomsrådet analyserer mobberesultatene fra elevundersøkelsen. De drøfter og foreslår tiltak i det videre forebyggende mobbearbeidet. Innspill og tiltak oversendes oppvekstadministrasjonen som tar det med videre inn i arbeidet med trygt og godt skolemiljø.
- Det legges opp til erfaringsdeling i SFO-, barne- og ungdomsskolenettverkene og på virksomhetsledermøter.
- Opprette et ressursteam som kan bistå og veilede skolene i arbeidet med elever med sammensatte og alvorlige atferdsvansker. Ressursteamets oppstart er august 2024.

Nasjonale prøver 5. trinn

Formålet med nasjonale prøver er å gi skolen kunnskap om elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjonen fra prøvene skal danne grunnlag for undervisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet. Det er tre mestringsnivåer på 5. trinn, hvor nivå 1 er det laveste og nivå 3 er det høyeste.

Merk:

«I 2022 ble innholdet i de nasjonale prøvene endret for å gjenspeile de nye læreplanene. Vi startet samtidig måling av utvikling over tid på nytt. Det vil si at resultatene fra 2022 og 2023 kan ikke direkte sammenlignes med tidligere år. Fra 2023 benytter vi en ny metode for å måle utvikling over tid. Den nye metoden vil fange opp mindre endringer på et tidligere tidspunkt, og vi forventer å se noe større variasjon i nasjonalt gjennomsnitt framover enn tidligere. For å kunne vurdere om endringer mellom år er et uttrykk for en trend, trenger vi resultater fra minimum tre år». (Udir)

I tabellene under markeres bruddet med en svart linje.

Sarpsborg kommunes tjenestemål:

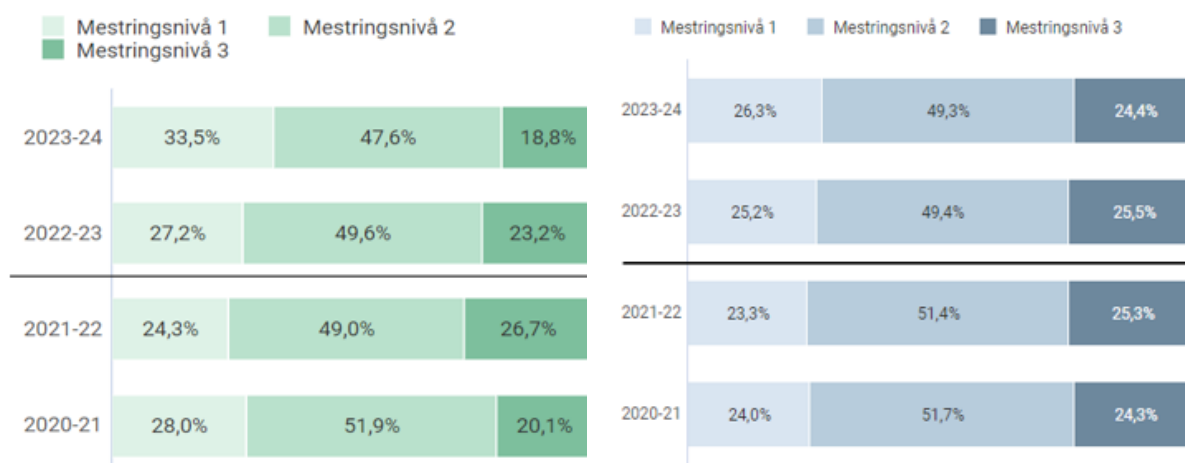
Å prestere på nivå sammenliknet med landet.

Regning

Nasjonale prøver i regning skal kartlegge i hvilken grad elevenes regneferdigheter er i samsvar med kompetansemål i alle fag der regneferdigheter er integrert. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i faget matematikk, men en prøve i regning som grunnleggende ferdighet i alle fag. Nasjonale prøver i regning dekker tre innholdsområder: tall, måling og statistikk. Prøvene tar utgangspunkt i hvordan elevene kan anvende regning i ulike faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at de forstår og kan reflektere over hvordan de best kan løse en gitt utfordring, at de kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner og at de kan vurdere om svarene de får, er rimelige. Dette innebærer også at elevene har effektive strategier for enkel tallregning ([Udir](#)).

Sarpsborg kommune | Mestringsnivåer 5. trinn - regning

Fra 2022 startet målingen av utvikling over tid på nytt. Resultatene fra 2022-23 kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

Sarpsborg, 5. årstrinn, regning, alle eierformer, alle kjønn Hele landet, 5. årstrinn, regning, alle eierformer, alle kjønn

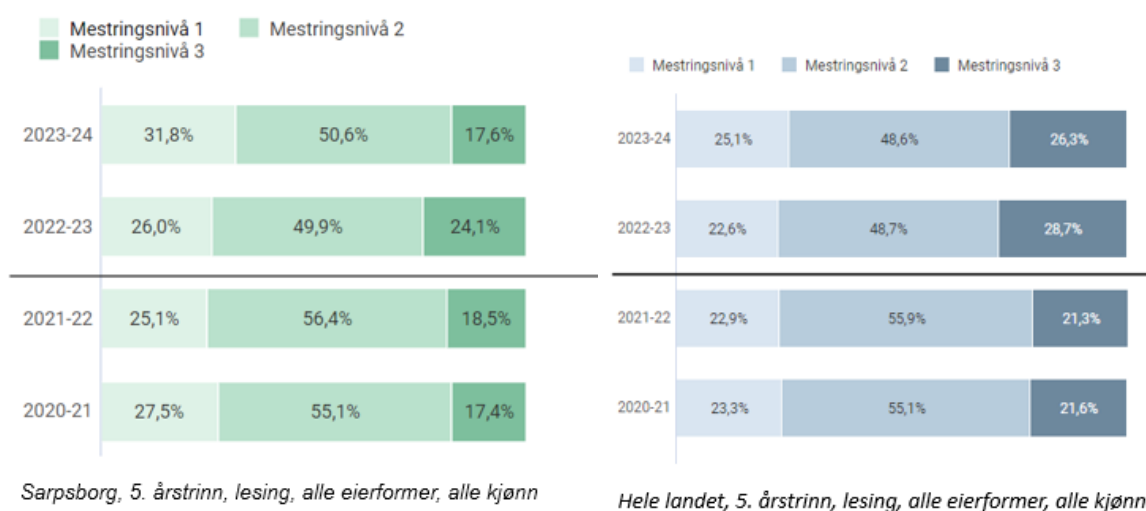
Sarpsborg ligger bak landet både på mestringsnivå 1 og 3. Årets resultater i regning viser at vi har flere elever på mestringsnivå 1 i år sammenliknet med i fjor, og vi har færre elever på mestringsnivå 3 sammenliknet med i fjor.

Lesing

Nasjonale prøver i lesing skal kartlegge i hvilken grad elevenes leseferdigheter er i samsvar med kompetansemål der leseferdigheter er integrert. Dette innebærer at nasjonale prøver i lesing ikke er en prøve i norskfaget, men en prøve i lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag. De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter ved lesing: finne informasjon, tolke og forstå, og reflektere over og vurdere tekstens form og innhold. Utvalget av tekster som inngår i prøvene, er basert på det tekstmangfoldet som elevene møter i opplæringen ([Udir](#)).

Sarpsborg kommune | Mestringsnivåer 5. trinn - lesing

Fra 2022 startet målingen av utvikling over tid på nytt. Resultatene fra 2022-23 kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

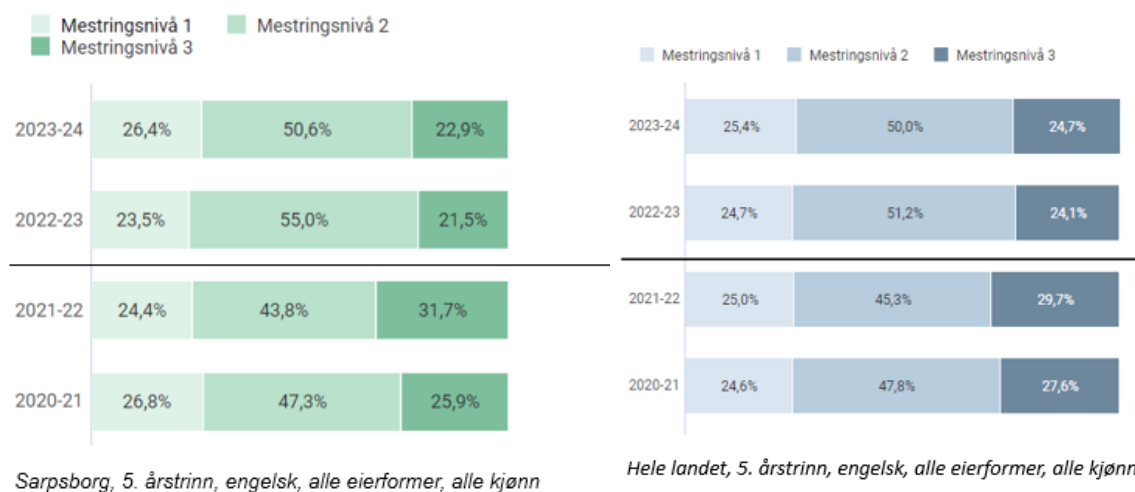
Sarpsborg ligger bak landet både på mestringsnivå 1 og 3. Årets resultater i lesing viser at vi har flere elever på mestringsnivå 1 i år sammenliknet med i fjor, og vi har færre elever på mestringsnivå 3 sammenliknet med i fjor.

Engelsk

Nasjonale prøver i engelsk skal kartlegge i hvilken grad elevenes leseferdigheter i engelsk er i samsvar med kompetansemål i læreplanen for engelsk, knyttet til leseforståelse, vokabular og grammatikk. Oppgavene går ut på: å finne informasjon, forstå og reflektere over innholdet i tekster av ulik lengde og ulike sjangre. Beherske et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner, og forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i. Og forstå bruken av grunnleggende regler og mønstre for grammatikk og setningstyper (Udir).

Sarpsborg kommune | Mestringsnivåer 5. trinn - engelsk

Fra 2022 startet målingen av utvikling over tid på nytt. Resultatene fra 2022-23 kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

Sarpsborg ligger bak landet både på mestringsnivå 1 og 3. Årets resultater i engelsk viser at vi har flere elever på mestringsnivå 1 i år sammenliknet med i fjor, og vi har flere elever på mestringsnivå 3 sammenliknet med i fjor.

Nasjonale prøver ungdomstrinn

Formålet med nasjonale prøver er å gi skolen kunnskap om elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjonen fra prøvene skal danne grunnlag for undervisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet. Det er fem mestringsnivåer på 8. trinn hvor nivå 1 er det laveste og nivå 5 er det høyeste. Prøvene i lesing og regning som gjennomføres på 9. trinn er identisk med prøven som gjennomføres på 8.trinn ([Udir](#)).

Merk:

«I 2022 ble innholdet i de nasjonale prøvene endret for å gjenspeile de nye læreplanene. Vi startet samtidig måling av utvikling over tid på nytt. Det vil si at resultatene fra 2022 og 2023 kan ikke direkte sammenlignes med tidligere år. Fra 2023 benytter vi en ny metode for å måle utvikling over tid. Den nye metoden vil fange opp mindre endringer på et tidligere tidspunkt, og vi forventer å se noe større variasjon i nasjonalt gjennomsnitt framover enn tidligere. For å kunne vurdere om endringer mellom år er et uttrykk for en trend, trenger vi resultater fra minimum tre år». ([Udir](#))

I tabellene under markeres bruddet med en svart linje.

Sarpsborg kommunes tjeneste mål:

Å prestere på nivå sammenliknet med landet.

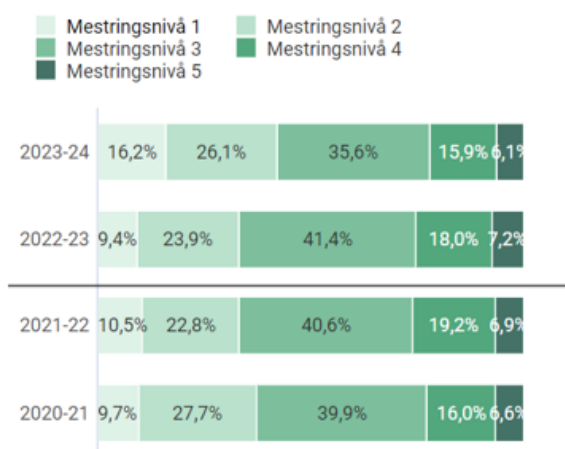
Regning

Nasjonale prøver i regning skal kartlegge i hvilken grad elevenes regneferdigheter er i samsvar med kompetansemål i alle fag der regneferdigheter er integrert. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i faget matematikk, men en prøve i regning som grunnleggende ferdighet i alle fag.

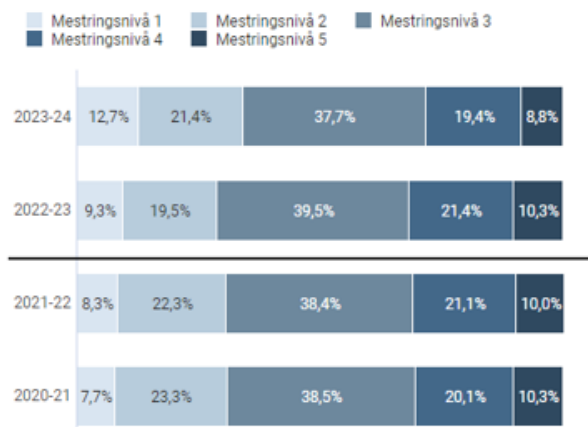
Nasjonale prøver i regning dekker tre innholdsområder: tall, måling og statistikk. Prøvene tar utgangspunkt i hvordan elevene kan anvende regning i ulike faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at de forstår og kan reflektere over hvordan de best kan løse en gitt utfordring, at de kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner og at de kan vurdere om svarene de får, er rimelige. Dette innebærer også at elevene har effektive strategier for enkel tallregning ([Udir](#)).

Sarpsborg kommune | Mestringsnivåer 8. trinn – regning

Fra 2022 startet målingen av utvikling over tid på nytt. Resultatene fra 2022-23 kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

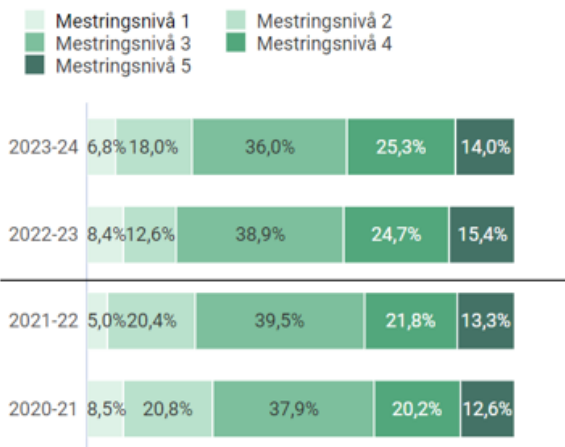
Sarpsborg, 8. årstrinn, regning, alle eierformer, alle kjønn

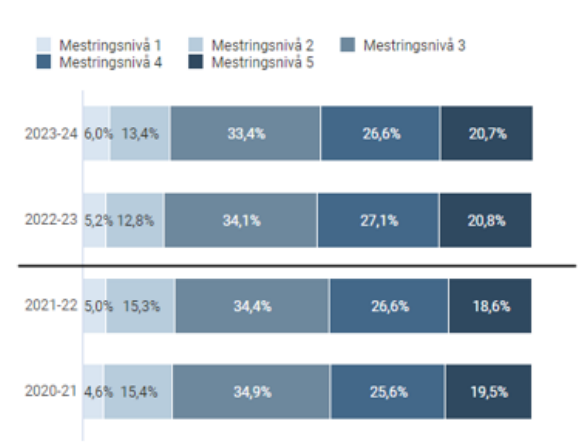
Hele landet, 8. årstrinn, regning, alle eierformer, alle kjønn

Sarpsborg kommune | Mestringsnivåer 9. trinn – regning

Fra 2022 startet målingen av utvikling over tid på nytt. Resultatene fra 2022-23 kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

Sarpsborg, 9. årstrinn, regning, alle eierformer, alle kjønn

Hele landet, 9. årstrinn, regning, alle eierformer, alle kjønn

Sarpsborg ligger bak landet på mestringsnivå 1 og 5, på både 8. og 9.trinn.

For 8.trinn og 9.trinn viser årets resultater at vi har flere elever på de laveste mestringsnivåene (nivå 1 og 2) og færre elever på de øverste mestringsnivåene (nivå 4 og 5) sammenliknet med i fjor. På 9.trinn er det noe færre elever på mestringsnivå 1, sammenliknet med i fjor.

Nasjonalt gjør årets kull på 8. og 9.trinn det svakere enn fjorårets kull i lesing og regning. Årets elevkull presterer i overkant av ett skalapoeng svakere enn fjorårets kull i både lesing og regning, noe som betyr at andelen elever på de to laveste mestringsnivåene øker med om lag 5 prosentpoeng på begge prøvene. I følge Udir er det foreløpig usikkert om slike endringer vil være innenfor det som fremover vil regnes som normale årlige svingninger.

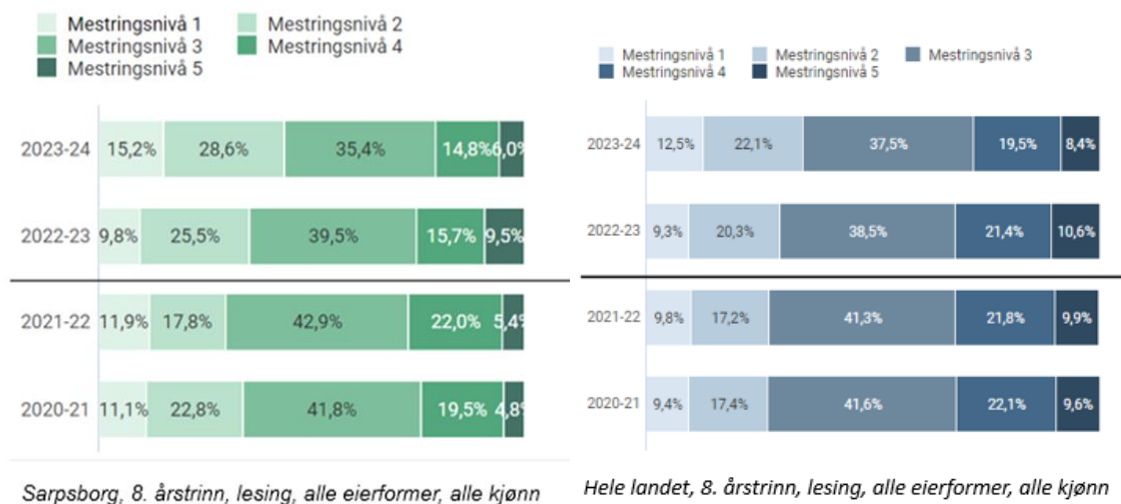
Lesing

Nasjonale prøver i lesing skal kartlegge i hvilken grad elevenes leseferdigheter er i samsvar med kompetansemål der leseferdigheter er integrert. Dette innebærer at nasjonale prøver i lesing ikke er en prøve i norskfaget, men en prøve i lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag.

De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter ved lesing: finne informasjon, tolke og forstå, og reflektere over og vurdere tekstens form og innhold. Utvalget av tekster som inngår i prøvene, er basert på det tekstmangfoldet som elevene møter i opplæringen ([Udir](#)).

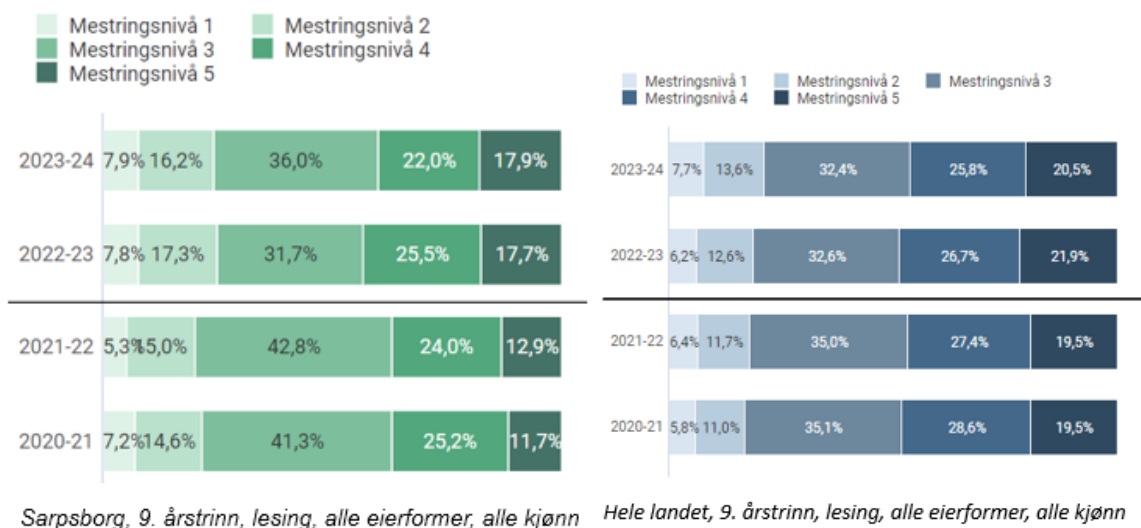
Sarpsborg kommune | Mestringsnivåer 8. trinn - lesing

Fra 2022 startet målingen av utvikling over tid på nytt. Resultatene fra 2022-23 kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

Sarpsborg kommune | Mestringsnivåer 9. trinn - lesing

Fra 2022 startet målingen av utvikling over tid på nytt. Resultatene fra 2022-23 kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

Sarpsborg ligger bak landet på mestringsnivå 1 og 5 på både 8. og 9. trinn.

For 8. trinn viser årets resultater at vi har flere elever på de laveste mestringsnivåene (nivå 1 og 2) og færre elever på de øverste mestringsnivåene (nivå 4 og 5) sammenliknet med i fjor.

For 9. trinn viser årets resultater at vi har noe færre elever på de laveste mestringsnivåene (nivå 1 og 2) og færre elever på de øverste mestringsnivåene (nivå 4 og 5) sammenliknet med i fjor, men en liten andel flere elever på mestringsnivå 5 sammenliknet med i fjor.

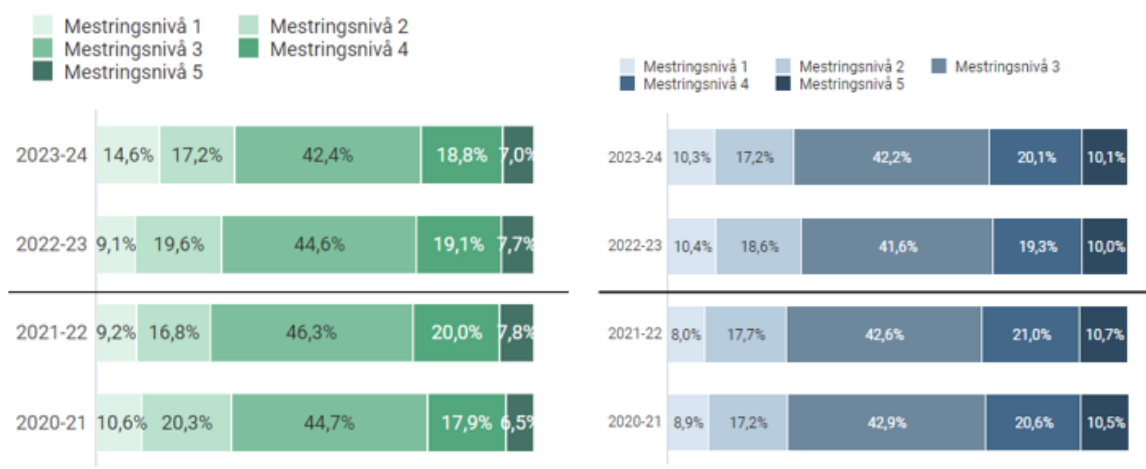
Nasjonalt gjør årets kull på 8. og 9. trinn det svakere enn fjorårets kull i lesing og regning. Årets elevkull presterer i overkant av ett skalapoeng svakere enn fjorårets kull i både lesing og regning, noe som betyr at andelen elever på de to laveste mestringsnivåene øker med om lag 5 prosentpoeng på begge prøvene. I følge UDIR er det usikkert om slike endringer vil være innenfor det som fremover vil regnes som normale årlige svingninger.

Engelsk

Nasjonale prøver i engelsk skal kartlegge i hvilken grad elevenes leseferdigheter i engelsk er i samsvar med kompetansemål i læreplanen for engelsk, knyttet til leseforståelse, vokabular og grammatikk. Oppgavene går ut på: å finne informasjon, forstå og reflektere over innholdet i tekster av ulik lengde og ulike sjangre. Beherske et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner, og forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i. Og forstå bruken av grunnleggende regler og mønstre for grammatikk og setningstyper ([Udir](#)).

Sarpsborg kommune | Mestringsnivåer 8. trinn – engelsk

Fra 2022 startet målingen av utvikling over tid på nytt. Resultatene fra 2022-23 kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

Sarpsborg, 8. årstrinn, engelsk, alle eierformer, alle kjønn

Hele landet, 8. årstrinn, engelsk, alle eierformer, alle kjønn

Sarpsborg ligger bak landet på både mestringsnivå 1 og 5.

Årets resultater viser at vi har flere elever på de laveste mestringsnivåene (nivå 1 og 2) og færre elever på de øverste mestringsnivåene (nivå 4 og 5) sammenliknet med i fjor.

Nasjonalt skjer det relativt små endringer i fordelingen av elever på de fem mestringsnivåene i engelsk, sammenliknet med i fjor ([Udir](#)).

Karakterer og grunnskolepoeng

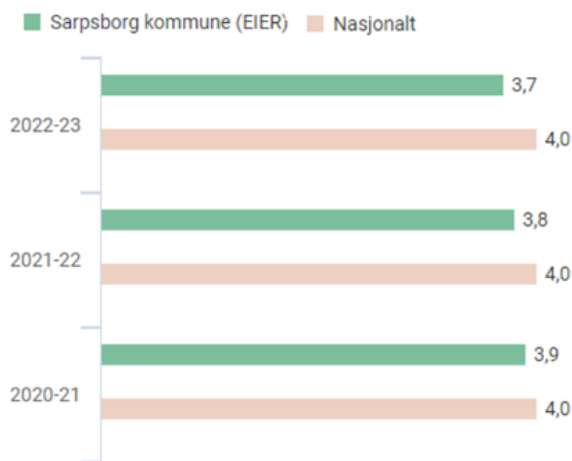
⚡ På grunn av pandemien ble det ikke avholdt eksamen i 2022.

Sarpsborg kommunes tjenestemål:

Å forbedre læringsresultater. Det er ikke fastsatt et konkret mål til hvert enkelt fag, men ambisjon for perioden er å øke gjennomsnittlig grunnskolepoeng for ungdomsskolen til 43,3.

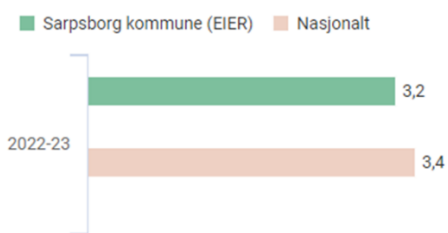
Norsk

Norsk hovedmål standpunkt

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Norsk hovedmål standpunkt, Offentlig skole, Alle kjønn

Norsk hovedmål skriftlig eksamen

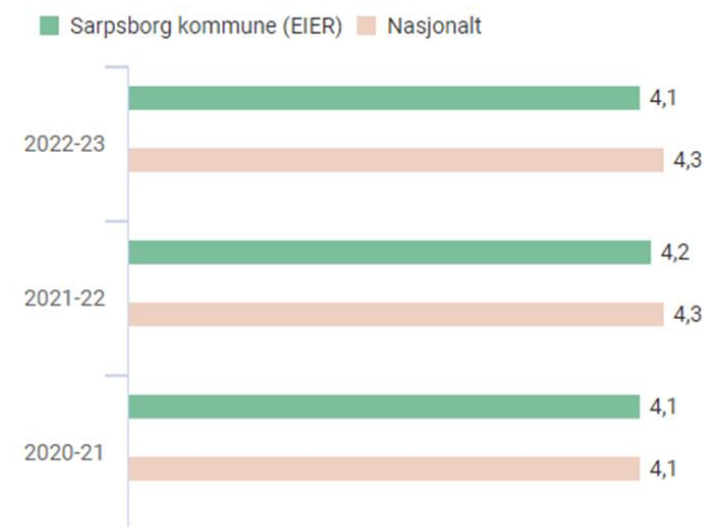
Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Norsk hovedmål skriftlig eksamen, Offentlig skole, Alle kjønn

Vi ser en liten nedgang i gjennomsnittlig standpunkt karakter i norsk hovedmål for Sarpsborgskolen i 2023. Sarpsborgelevene får fortsatt dårligere karakterer enn landsgjennomsnittet. Denne forskjellen har blitt litt større de to siste årene.

Våren 2023 ble eksamen avholdt for første gang etter koronaperioden. Eksamenskarakteren i norsk hovedmål er svakere enn standpunktkarakteren. Dette er et mønster vi finner over hele Norge. Forskjellen mellom standpunktkarakter og eksamenskarakter er litt mindre for Sarpsborgskolen enn for hele Norge.

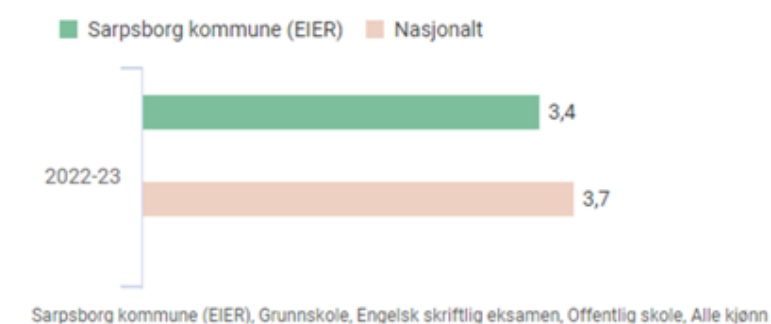
Engelsk

Engelsk standpunkt

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Engelsk standpunkt, Offentlig skole, Alle kjønn

Engelsk skriftlig eksamen

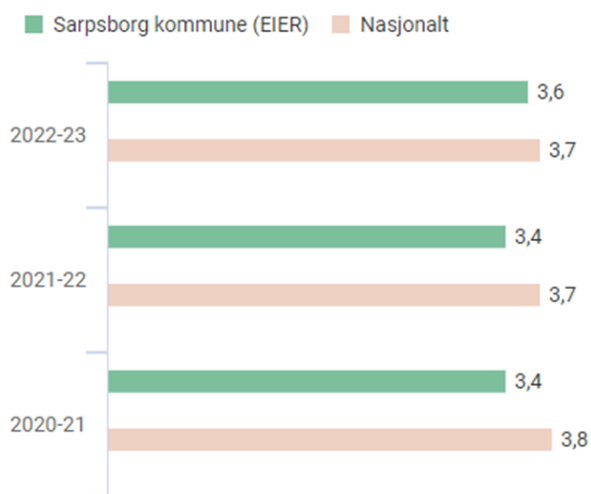

Standpunktkarakteren i engelsk skriftlig har vært ganske stabil gjennom perioden. Sarpsborgelevene presterer bedre i engelsk enn i norsk, men forskjellen mellom gjennomsnittskarakter i Sarpsborg og landsgjennomsnittet har blitt litt større.

Gjennomsnittlig eksamenskarakter i engelsk er også noe svakere enn standpunktkarakteren. Vi ser det samme mønsteret over hele landet. Forskjellen mellom standpunktvurdering og eksamensvurdering er litt større for elevene i Sarpsborgskolen.

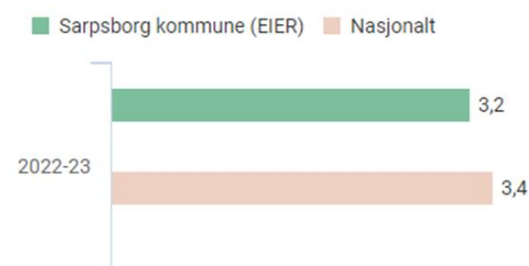
Matematikk

Matematikk standpunkt

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Matematikk standpunkt, Offentlig skole, Alle kjønn

Matematikk skriftlig eksamen

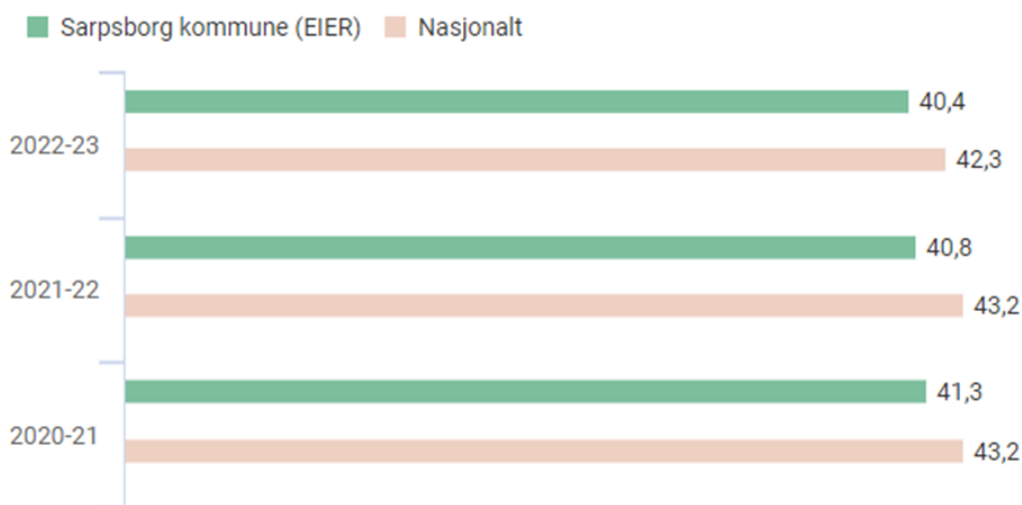
Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Matematikk skriftlig eksamen, Offentlig skole, Alle kjønn

Gjennomsnittlig standpunkt karakter i matematikk er noe høyere i 2023 for Sarpsborgskolene. Sarpsborgelevene presterer fortsatt litt dårligere enn landsgjennomsnittet, men forskjellen er vesentlig mindre.

Sammenligner vi eksamens karakterene og standpunkt karakterene i matematikk, finner vi også her at eksamens karakterene er svakere.

Grunnskolepoeng

For skoleårene 2019-20, 2020-21 og 2021-22 er grunnskolepoengene kun basert på standpunkt karakterer, som følge av at alle eksamener for elever i grunnskolen ble avlyst.

Sarpsborg kommune (EIER), Grunnskole, Grunnskolepoeng, Offentlig skole, Alle kjønn

Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamens karakterene på vitnemålet, og danner grunnlag for opptak til videregående skole. Grunnskolepoengene beregnes enkelt forklart ved å summere tallkarakterene i alle fag, og dele på antall karakterer. Gjennomsnittet med to desimaler multipliseres med 10, og det tallet man da får er elevens grunnskolepoeng.

Som søylediagrammet viser, hadde avgangselevene i Sarpsborgskolen 40,4 grunnskolepoeng i 2023. Tallet fortsetter en negativ trend fra årene før. Det er naturlig å forklare nedgangen fra 2022 til 2023 med at eksamen ble gjennomført i 2023. Siden resultatene på skriftlig eksamen gjennomgående er svakere enn standpunkt vurderingen, vil dette påvirke elevenes grunnskolepoeng. Vi ser en tilsvarende utvikling for hele landet. Elevene i Sarpsborgs grunnskolepoeng er nærmere landgjennomsnittet i 2023 enn i 2022.

Fravær og gjennomføring

Fravær

Elevene har møteplikt til alle time på alle årstrinn, og hovedregelen er at alt fravær på 8., 9. og 10. trinn skal føres på vitnemålet.

Eleven eller foreldrene kan kreve at inntil 10 skoledager dokumentert fravær per skoleår ikke skal føres på vitnemålet. Det er bare hele dager som kan strykes, ikke enkelttimer. Eleven kan også kreve at skolen legger ved en begrunnelse på fraværet til vitnemål. Elever kan kreve å få strøket dokumentert fravær som skyldes

- helsegrunner etter tredje dag
- kronisk sykdom eller funksjonshemming fra første dag
- innvilget permisjon fra første dag

Dokumentert fravær vil si at eleven har fått innvilget permisjon eller levert legeerklæring.

Under vises en oversikt over fravær ført på vitnemålet for 10. trinn. Oversiktene viser median fordi det gir et riktigere bilde enn gjennomsnittet av hvor mye fravær det er vanlig for elever å ha. Det er fordi medianen ikke påvirkes like mye som gjennomsnittet av at noen få elever har veldig høyt fravær.

I skoleårene 2019–2020 til 2021–2022 ble det på grunn av koronapandemien innført unntak fra fraværreglene. Det gjør at fraværet på vitnemålet disse tre årene ikke er sammenlignbare med tallene før og etter pandemien. Årets fraværstall sammenlignes derfor med tall for skoleåret 2018–2019. Koronaårene er markert med grått i tabellen.

Skoleår	Sarpsborg kommune (EIER) - Median dager fravær	Sarpsborg kommune (EIER) - Median timer fravær	Nasjonalt - Median dager fravær	Nasjonalt - Median timer fravær
2022-23	8,0	6,0	8,0	6,0
2021-22	1,0	3,0	2,0	3,0
2020-21	2,0	2,0	1,0	2,0
2019-20	4,0	3,0	4,0	3,0
2018-19	6,0	6,0	6,0	5,0
2017-18	5,0	5,0	6,0	5,0
2016-17	8,0	8,0	6,0	4,0
2015-16	6,0	5,0	6,0	4,0

Sarpsborg kommune eier, fravær 10. trinn, geografisk sammenligning

En elev på 10. trinn har typisk åtte dager og seks timer fravær i 2022–2023. Det er to dager mer enn det typiske fraværet i 2018–2019. Sarpsborg ligger på samme nivå som nasjonalt.

Tallene det henvises til er fratrukket inntil 10 dager som forklart over. Når mediantallet er 8 dager vil det si at det er en stor andel som har betydelige høyere fravær.

Økningen i fraværet er i samsvar med funnene i en nasjonal spørreundersøkelse gjennomført våren 2023 (Bergene mfl., 2023).

I denne spørreundersøkelsen svarer 83 prosent av skoleledere på ungdomsskoler at de er enig i at antall fraværsdager har økt de senere årene. 65 prosent er enig i at antall fraværstimer har økt. Videre oppgir 41 prosent av skoleledere i ungdomsskoler at de i stor eller svært stor grad er bekymret for fraværssituasjonen på sin skole.

I fokusgrupper bestående av skoleledere og skoleeiere, er det flest som peker på individuelle og personlige faktorer som mulige årsaker til økningen i fraværet. Den mest utbredte årsaksforklaringen i fokusgruppene er psykisk uhelse. Blant kommunale skoleeiere er det imidlertid noe større grad av enighet, enn blant skoleledere, i at fraværet i hovedsak skyldes skolemiljø og sosiale faktorer. Forklaringer som oppgis er økt forventningspress i samfunnet, en endret foreldrerolle og mer testing og vurdering i skolen. Andre peker på et sterkt fokus på teoretiske fag, og et vedvarende problem med mobbing i skolen.

Teksten er hentet fra Udir sin analyse av elevfravær

Bekymringsfullt fravær

Sarpsborg kommune bruker begrepet bekymringsfullt fravær hvis en elev har høyt eller udokumentert fravær, kommer for sent, har et fast fraværsmønster eller møter på skolen, men forlater undervisningen i løpet av dagen. Når skolen oppdager elever med bekymringsfullt fravær, skal de kartlegge situasjon og sette inn tiltak. Ofte er disse sakene svært sammensatte. Hvis evalueringen viser behov for videre oppfølging meldes saken til PPT.

I 2023 ble det henvist 26 nye saker til PPT knyttet til skolevegringsproblematikk. Totalt aktive saker hos PPT knyttet til skolevegring er 51.

PPT har hatt en egen tjeneste som har jobbet med skolevegring. I februar 2023 ble det gjennomført en planlagt evaluering av organiseringen av skolevegringsarbeid i PPT. Evalueringen ble gjort på bakgrunn av statistikk om skolevegring, tilbakemeldinger fra skolene om hvordan de opplevde bistanden og innspill fra ansatte i PPT. Der ble det konkludert med at dagens organisering og arbeidsmetode ikke dekker behovet, og dersom man skulle opprettholdt organiseringen, måtte antallet stillinger til skolevegring økes betydelig. Utvidelse av den økonomiske rammen til PPT er ikke realistisk, og PPT må derfor utnytte ressursene mer effektivt til det beste for alle skoler og elever. PPT's bistand ved fravær og skolevegring løftes til systemnivå og arbeidet knyttes til kontaktpersonrollen.

Skolene rapporterer at de bruker mye tid på å følge opp elever med bekymringsfullt fravær, både de på nivå 1 og nivå 2 hvor saken er henvist til PPT. Samarbeidet med PPT fungerer bra, og de opplever det som positivt at ansvaret ble lagt til skolens kontaktpersoner. De kjenner skolen, og ser bedre hvilke tiltak som er egnet.

Veien videre

- «*Veileder for elevfravær*» ferdigstilles. Veilederen utarbeides for å være en sentral retningslinje som skal støtte skolene i arbeidet med å forebygge og håndtere bekymringsfullt skolefravær. Samtidig gir den også et grunnlag for håndteringen av skolefravær generelt.
- Det utarbeides en kommunal forskrift om permisjon fra opplæringen jamfør ny opplæringslov. Forskriften skal gjelde fra august 2024.

Overganger

Sarpsborg kommunes tjenestemål:

Å forbedre deltakelse. Ambisjonen er at 100 % av elevene har direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring.

Tabellen under viser andel 16-åringer som går i videregående opplæring samme år som de avsluttet grunnskolen.

Sarpsborg kommune eier, overganger fra grunnskole til videregående opplæring, geografisk sammenligning

År	Sarpsborg	Nasjonalt
2023	97,1	97,2
2022	97,0	97,7
2021	97,4	97,9
2020	98,0	98,2
2019	95,9	98,0

I Sarpsborg gjaldt dette 97,1% av elevene i 2022. På landsbasis er tilsvarende tall 97,2%.

Andelen har i Sarpsborg de siste fem årene variert mellom 95,9% og 98%, mens det på landsbasis har variert mellom 98,2% og 97,2, med en nedgang de 3 siste årene.

Rapporteringer på tiltak og prosjekt

Fra spesialundervisning til tilpasset og inkluderende skole

Det har i Sarpsborg de siste årene vært en betydelig økning både i antall førskolebarn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i barnehage og i andel spesialundervisning i grunnskolen. Statistikk fra Statistisk sentralbyrå (KOSTRA) og Utdanningsdirektoratet (GSI og BASIL) viser at Sarpsborg kommune bruker store ressurser på spesialpedagogisk hjelp i barnehagen og spesialundervisning i grunnskolen.

I 2022 ble det fra kommuneledelsen satt fokus på ressursbruk og organisering av spesialundervisning som del av Prosjekt Bærekraft 2030. Arbeidet har definert en rekke tiltak som samlet skal føre til at Sarpsborgs barnehager og skoler har en inkluderende praksis som fremmer deltakelse, trivsel, læring og utvikling i det ordinære tilbudet. Samtidig skal det spesialpedagogiske tilbud i Sarpsborgs barnehager og skoler fremme inkludering og likeverdig utbytte.

Forutsetninger for å lykkes med å gi bedre opplæring til flere barn og elever innenfor en redusert økonomisk ramme er god kommunikasjon mellom barnehager, skoler og PPT, både i arbeid med enkeltbarn og på systemnivå. Virksomhetene må følge felles prosedyrer og tiltakskjedemodell.

I januar 2023 ble prosjektet "Tilpasset og inkluderende barnehage og skole" etablert. Prosjektets overordnede mål er at: *«Alle barn og elever skal oppleve å få et godt tilpasset og inkluderende barnehage- og skoletilbud»*. Det er utarbeidet følgende resultatmål med tiltak som barnehagene, skolene og PPT skal jobbe mot:

Resultatmål 1

95% av barn og elever har forsvarlig utbytte av ordinært tilbud.

Tiltak:

- Avvikle vedtak om spesialundervisning raskere når elevene igjen har nytte av den ordinære opplæringen.
- Utfase/avvikle små enkeltvedtak om spesialundervisning hvor elevens behov kan ivaretas innenfor ordinær opplæring.
- Øke oppmerksomhet på likeverdig opplæringstilbud og tilfredsstillende utbytte - spesialundervisning og tilpasset opplæring.
- Øke lærernes kompetanse på tilpasset opplæring.
- Være i dialog med PPT **før** sakkyndig utredning av enkeltelever, jamfør tiltakskjedemodellen.

Resultatmål 2

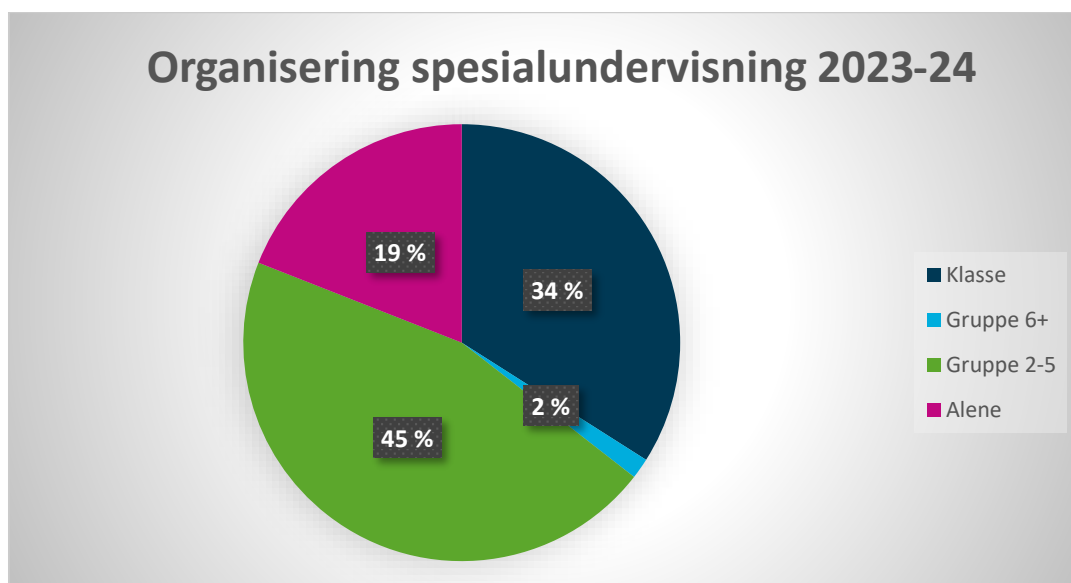
Elever med spesialpedagogiske vedtak får tilrettelagte tilbud i en inkluderende praksis.

Tiltak:

- Endre organisering av spesialundervisning til tilbud som gis i klasserommet og i større grupper. Redusere andel små grupper og én til én undervisning.
- Benytte fleksible organiseringsformer i spesialundervisning

Det er i tillegg utviklet en plan for gjennomføring som inneholder ulike oppgaver knyttet til tiltakene. De fleste skolene rapporterer at de tar utgangspunkt i opplegget som ressursgruppen har laget, og tilpasset det til egen skole. PPT har i tillegg hatt presentasjon for personalgruppene sammen med ledelsen på alle skoler. Tema tas også jevnlig opp i tiltaksteam med skolene, og PPT tilbyr støtte.

Sammenliknet med statistikk per 15.12 2022, har PPT like mange aktive saker, men 61 færre sakkyndige vurderinger i barnehage, og 61 færre i skole. 18% konkluderte med ikke anbefalt spes.ped i 2023, mot 6,5% i 2022. I 2023 tilsvarte dette 59 avslag av 328 sakkyndige vurderinger. Avslagene tyder på at kravet til tilpasset opplæring og tilrettelegging innenfor det ordinære tilbudet er tydeliggjort i sakkyndighetsarbeidet og at barnehagene og skolene gir et tilbud som ivaretar disse barna og elevenes behov.

Figuren viser hvordan spesialundervisningen er organisert og andel av elever med spesialundervisning innenfor hver kategori. Det er et mål å styrke inkluderende undervisning, hvor flere elever har spesialundervisning organisert i klassen sin og færre elever har undervisning alene.

Organisering i klasse har økt fra 24% til 34% siste år. Færre elever har undervisning i grupper på 6 elever eller flere, mens andel elever som har spesialundervisning hovedsakelig alene er uendret. 17 av 75 elever med spesialundervisning hovedsakelig alene, er elever i spesialscole ved Sarpsfossen skole.

Skoleeier erfarer at skolelederne opplever at dette er et viktig arbeid, men at både skoleledere og ansatte er bekymret for at dette arbeidet knyttes til innsparing. For å skape en større fleksibilitet i organisasjonen og mulighet til å jobbe med å utvikle inkluderende og tilpasset læringsmiljø på flere nivåer uttrykker skolene at de burde få bruke innsparte ressurser til dette. De skolene som tidligere har vært gode på å gi opplæring i klasse og grupper, og har hatt få/ingen små vedtak har også forventning om innsparing.

Prosjektet fortsetter ut 2024.

Det er utarbeidet en egen rapport som beskriver mål, gjennomføring og resultater etter første år av prosjektet. For mer informasjon henvises det til denne rapporten.

Leksebevisste skoler

I bystyret i mai 2021 la Kommunedirektøren frem en sak om lekser i Sarpsborgskolen. Saken hadde sitt utspring i et politisk ønske om en mer ensartet leksepraksis i Sarpsborgskolen. Bystyrets vedtak sier at utvalg for kultur og oppvekst og bystyret orienteres om det pågående arbeidet gjennom årlig kvalitetsmelding om grunnskolen.

Det er ingen formelle krav om at skolen skal gi elevene lekser. Men når skolen gir lekser, skal innholdet bidra til elevenes læring og knyttes til det de lærer på skolen. I henhold til læreplanverket har skolene og lærerne stor frihet i læringsarbeidet, og tilpasset opplæring er et grunnleggende prinsipp som skal gjelde for alle elever. Bystyrets vedtak om en mer ensartet leksepraksis i den forstand at skolene skal gi like lekser i innhold og mengde er dermed vanskelig å konkret etterleve. Elever har ulike behov og lærere må hele tiden gjøre pedagogiske vurderinger om hva som kan bidra til elevenes læring.

I samarbeid med skolelederne er det utarbeidet et felles kommunalt dokument som skal danne rammene for arbeidet med å bli leksebevisste. I dette dokumentet presiseres det at:

- Skolen skal legge til rette for læring for alle elever og stimulere den enkeltes motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring.
- Lekser skal være tilrettelagt den enkelte. Det trenger ikke å bety at hver elev får individuelt tilpassede lekser, eller at leksene nivådeles, men at oppgavene gir rom for mestring og medvirkning.
- Elevene skal involveres i leksearbeidet. Det kan gjøres på ulike måter, blant annet å ha dialog om hva slags lekser som er nyttige for dem, hvordan leksene skal gjøres og hvordan de kan vise hva de har lært.
- Lekser skal følges opp på skolen. Det behøver ikke bety at læreren ser over eller gir tilbakemelding på alt hver elev gjør, men at leksene settes i sammenheng med det som skjer på skolen.

I løpet av 2022 har alle skolene utviklet egne planer eller forventinger knyttet til leksearbeidet. De fleste skoler rapporterer at dette temaet blir drøftet på en planleggingsdag ved oppstart av nytt skoleår, i tillegg til drøftinger på trinn gjennom året. Flere skoler opplever at de nå har en høy grad av leksebevissthet. Noen skoler rapporterer at de ønsker å videreutvikle seg på å gi mer aktive og varierte hjemmeoppgaver, og enkelte uttaler at de fortsatt må jobbe for å få en likere leksepraksis særlig på tvers av trinnene.

Alle skolene sier at lesing er en av ferdighetene som prioriteres høyt i leksearbeidet. For å bli en god leser, trenger man mengdetrening. Elever kan blant annet lese leksene inn via digitale verktøy, som gjør at læreren lettere kan følge opp alle elevene med konkrete tilbakemeldinger.

Som nevnt i kommunens retningslinje skal lekser være tilpasset den enkelte. Det betyr at hvis enkeltelever og deres foreldre opplever utfordringer med lekser, må de kontakte skolen slik at de i samarbeid med læreren kan komme fram til hva som er hensiktsmessige tilpasninger.

Vi bygger HUS

I perioden 2021-2023 hadde Hafslund ungdomsskole en utfordrende utvikling på flere områder av skoledriften, noe som resulterte iblant annet et høyt sykefravær og uroligheter i elevmiljøet. Både elever, foresatte og ansatte uttrykte et behov for endring og fremsatte krav om dette.

Arbeidsmiljøutvalget for oppvekstområdet hadde skolens arbeidsmiljø som tema gjennom vinteren og våren, og i møtet den 29.mars vedtok utvalget en forsterket tilstedeværelse i HMS-møtene på skolen. Det første utvidede møtet ble avholdt 12.april 2023. Det var krevende å bli enige om skolens utfordringsbilde og dertil egnede tiltak for å forbedre situasjonen. I samforståelse med arbeidsmiljøutvalget, etablerte derfor Direktør oppvekst prosjektet «Vi bygger HUS» i juni 2023. I den forbindelse ble også skolens ledelse styrket ved at det ble ansatt både en assisterende rektor og rektor for skoleåret 2023/2024.

Prosjektet «Vi bygger HUS» ledes av Direktør oppvekst. Prosjektgruppen er HMS teamet som består av tillitsvalgte, verneombud, skolens ledelse hovedsakelig representert ved rektor, bedriftshelsetjenesten og en rådgiver fra HR. Fra 16. august har det blitt avholdt møter i HMS teamet/prosjektgruppen hver 14. dag.

Prosjektet ble presentert for personalgruppen første skoledag etter sommerferien.

Fra prosjektets oppstart har en rådgiver fra Oppvekstjenester vært stede på skolen 4 dager i uken for å bistå ledelsen med håndtering av avvik og skolemiljø saker. I følge § 9A har skolen plikt til å følge med på elevene, gripe inn mot krenkelser og varsle hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Skolen har plikt til å undersøke og sette inn egnede tiltak som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Gjennom høsten 2023 har det vært en svært stor økning i antall skolemiljø saker på Hafslund ungdomsskole. Dette skyldes at skolen har hatt stort fokus på å identifisere elever som ikke opplever å ha det trygt og godt, og at de dermed har blitt bedre på å oppfylle aktivitetsplikten. Ved utgangen av 2023 antas det å være få mørketall knyttet til elever som ikke opplever å ha det trygt og godt på skolen.

PPT har avsatt en hel dag til samarbeid med Hafslund ungdomsskole hver uke gjennom høsten 2023, og har ofte hatt møter i tillegg til dette. Arbeidet har blant annet dreid seg om å informere om og implementere tiltakskjedemodellen og rutiner for samarbeid med skolens ansatte og PPT. PPT har også bidratt med opplæring i arbeid med individuelle opplæringsplaner.

I perioden 1.10. – 16.11.2023 ble det gjennomført en arbeidsmiljøkartlegging, både skriftlig og gjennom samtaler. Resultatene blir oppsummert i en rapport som vil danne et viktig grunnlag for det videre arbeidet i 2024.

Det har vært gjennomført møter med FAU. FAU har blant annet etterspurt oversikter over fravær og vikarbruk fra skoleåret 2022/2023, særlig knyttet til timer uten lærere og kompetansen til vikarer. Dette har verken skolen eller kommunen hatt tilstrekkelig informasjon til å kunne svare på.

Elevrådet på Hafslund ungdomsskole er aktivt og har møter annenhver uke. I tillegg har elevrådsleder og nestleder møte med rektor annenhver uke.

I SU-møte som ble avholdt 23.11. melder elevrådsrepresentantene at det har vært en god oppstart av skoleåret. De opplever at det har blitt strengere regler og klarere grenser. Det blir også konsekvenser ved å bryte reglene. Det oppleves som positivt.

Elevene opplever også færre konflikter og slåsskamper enn tidligere. De forteller også at brannalarmen gikk hele tiden i fjor, men at den kun har gått et par ganger helt i starten av skoleåret.

De syns også at det fungerer å levere fra seg mobiltelefonene. De sier at i starten var det flere som ikke leverte fordi det var uvant, men nå leverer alle

Elevene opplever kantina som en trivselsfaktor, men at det er lite å gjøre i friminuttene. Dette har skolen tatt tak og det er nå lagt opp til ulike aktiviteter i friminuttene. FAU har søkt om og fått bevilget penger fra Sparebankstiftelsen til to nye bordtennisbord i betong.

I SU-møte 25.1.2024 sier elevene at de fortsatt opplever en god skolehverdag og at ingen brannalarmer går lenger. De opplever at det er litt mas i kantina, men ikke mer enn man må regne med på en ungdomsskole. Ellers etterspør elevene en mer rettferdig behandling av elevene fra de ansatte når det gjelder regler og rutiner på skolen.

I samme SU-møte gir lærerrepresentanten uttrykk for at lærerne også syns det fungerer godt med mobilhotell og at det er mindre irritasjon mellom lærer og elev. I personalgruppa jobbes det mye med felles holdninger til regler og rutiner. Det blir også sagt at det er hyggeligere stemning på skolen.

Hafslund har hatt et merforbruk på 15 millioner i 2023.

Mot slutten av 2023 uttrykker både HMS team og elevråd at de er fornøyde med utviklingen skolen har hatt siste halvår, og arbeidet fortsetter med uforminsket styrke i 2024.

Veien videre:

- Ny rektor ansettes, med oppstart 1. april. Fram til sommerferien vil det være overlapping mellom nåværende rektorer og ny rektor. Dette til det beste for både rektor, ansatte og elever.
- Fortsette å videreutvikle praksis og implementere nye rutiner.
- Utarbeide mål basert på arbeidsmiljøkartleggingen og sette inn tiltak for å oppnå ønsket tilstand.